

Г.І. Лановська

Г.И. Лановская

G. Lanovska

СКЛАДОВІ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

СОСТАВЛЯЮЩИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ ПРЕДПРИЯТИЯ

COMPONENTS OF INNOVATIVE ENTERPRISE POLICY

У статті розглядаються складові інноваційної політики підприємства. Досліджуються теоретичні основи та завдання кожного елементу інноваційної політики окремо.

Ключові слова: *інноваційна політика, маркетингова політика, інвестиційна політика, інноваційна діяльність.*

В статье рассматриваются составляющие инновационной политики предприятия. Исследуются теоретические основы и задачи каждого элемента инновационной политики отдельно.

Ключевые слова: *инновационная политика, маркетинговая политика, инвестиционная политика, инновационная деятельность.*

Essence and basic conceptions of planning of innovative policy of enterprise is studied in the article. Theoretical bases, principles and component planning of innovative policy, are probed. A separate block is examine forming of innovative policy as a constituent of innovative management that system of the financial providing of innovative processes.

Key words: *innovative policy, planning, innovation, resources, innovative activity.*

Вступ. В умовах динамічного розвитку ринкового середовища українські підприємства стикаються із загостренням конкуренції, що потребує формування політики виживання.

Конкурентність в економічному середовищі є рушійною силою у впровадженні інновацій на підприємствах та спонукає ризикувати, щоб втримати свої позиції. В випадках недостатньої уваги до інноваційної

діяльності підприємство може втратити свою нішу в ринковому середовищі та понести значні фінансові збитки.

Для успішної реалізації інновацій необхідна їх адаптація до ринкових вимог: обов'язкове дослідження потреб ринку, формування технологічних переваг товару, розробка програм впровадження нової продукції та посилення роботи відповідних організаційних структур, що забезпечать досягнення поставленої мети. Таким чином, важливу роль в управлінні інноваційної діяльності підприємства відіграє інноваційна політика, елементами якої є наукові дослідження і дослідно-конструкторські роботи, маркетингова політика, культура підприємництва і організаційна структура.

Аналізуючи вітчизняні та закордонні літературні джерела (Пашута М.Т., Павленко І.А., Завалин П.Н., Кузьменко О. М., Балабанов И.Т. , Йохна М.А., Стадник В.В. та інших) на нашу думку інноваційна політика підприємства та її складові недостатньо дослідженні і потребують подальшого вивчення та удосконалення, що свідчить про актуальність обраної проблеми.

Постановка завдання. Ринкові умови господарювання створюють для більшості суб'єктів господарювання середовище високої конкуренції, яке вимагає від них здатності формувати конкурентні переваги як у сфері виробництва товарів, так і в сфері їх просування на ринок. Конкурентні переваги підприємства досягаються завдяки впровадженню інновацій – суттєво нових методів і засобів здійснення виробничої та комерційної діяльності. Вибір тих чи інших інновацій по суті формує інноваційну політику підприємства. Тому одним із важливих практичних завдань є дослідження складових інноваційної політики, які забезпечать пошук нових ідей щодо задоволення споживчого попиту в певних товарах чи послугах, освоєння нових ринків і форм організації виробництва.

Метою дослідження є визначення сутності та завдань складових інноваційної політики підприємства за допомогою діалектичного методу.

Результати. На сучасному етапі розвитку ринкової економіки Україна переживає не найкращі часи, але не дивлячись на важке економічне становище

підприємствам необхідно «виживати» і міцно триматись в ринковому середовищі. Тому тенденція активності підприємств впровадження інновацій продовжує набирати обертів. Важливого значення для подальшого розвитку та підвищення економічної ефективності інноваційної діяльності суб'єктів господарювання набуває науково обгрунтована інноваційна політика підприємства. Таким чином реалізація інноваційних рішень можлива за умови ефективної інноваційної політики, яка формує залучення до інноваційної діяльності певних функціональних служб підприємства. Так, своєчасне розпізнавання нових вимог забезпечується кваліфікованими маркетинговими дослідженнями, за результатами яких визначаються напрями інноваційних змін і окреслюють завдання у сфері науково-технічних та конструкторсько-технологічних робіт. Належне їх виконання можливе за умов наявності висококваліфікованого персоналу відповідної спеціалізації та продуманої системи мотивації. Виконувані роботи слід фінансувати у розмірах, достатніх для їх проведення на сучасному рівні, що потребує значних інвестицій як на стадії розроблення новації, так і на стадії її впровадження.

Виходячи з вище викладеного, складовими інноваційної політики вважають: маркетингову політику; політику в галузі науково-дослідницьких і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР); політику структурних змін; технічну політику та інвестиційну політику.[]

Проаналізуємо більш конкретно кожний елемент інноваційної політики, їх основні завдання та цілі.

Маркетингова політика складається з певних елементів, які пов'язані з реалізацією таких завдань: маркетингові дослідження; розроблення товарної цінової, збутової, комунікаційної, сервісної політики; формування механізму реалізації та впровадження відпрацьованих політик в життя; контроль за реалізацією, в разі необхідності, прийняття рішень, які корегують маркетингову політику та аналіз ефективності здійснюваної політики. Проведення маркетингових досліджень дасть змогу вивчити структуру товарного ринку і прийняти рішення щодо форм і методів розвитку конкурентного середовища на

ньому. Результатом буде забезпечення виготовлення підприємством потрібної споживачам продукції, яка знайде позитивний відгук і сформує попит у максимально можливої їх кількості за умови економічного обґрунтування цін.

Організаційна структура НДДКР – це сукупність наукових, конструкторських, проектних, технологічних та інформаційних підрозділів, які здійснюють основну творчу діяльність, спрямовану на створення інтелектуального продукту – інновацій, а також виробничих, допоміжних і управлінських підрозділів, які забезпечують виконання планів НДДКР та реалізацію створених інновацій.

Основні завдання НДДКР полягають у визначенні наукового потенціалу підприємства; розробці науково-технічної політики з врахуванням маркетингової і технічної політик; формування технологічної політики; створення механізмів реалізації науково-технічної і технологічної політики та контроль в випадку необхідності, прийняття рішень, які корегують науково-технічну і технологічну політики; оцінювання результатів.

Політика структурних змін зорієнтована на вивчення внутрішнього середовища та організаційної форми підприємства; формування адекватної інноваційним завданням організаційної структури і культури підприємництва. Організаційна структура і культура підприємництва тісно взаємопов'язані і формують структуру відносин між працівниками підприємства. Цим елементам належить вирішальна роль на стадії розроблення механізму впровадження інновацій і безпосередньо на стадії впровадження.

Можливості впровадження інновацій визначає **технічна політика**, що забезпечує безперервний процес заміни застарілих технологій у виробництві на передові, які відповідають реаліям сьогодення. Тому її основними завданнями є вивчення можливостей виробництва; розроблення напрямів технічного переозброєння (оновлення) основних засобів підприємства; створення механізму реалізації заходів, спрямованих на вдосконалення техніко-технологічного стану підприємства та аналіз і оцінювання ефективності даної політики.

Всі фінансово-економічні аспекти функціонування підприємства охоплює **інвестиційна політика**. Вона націлена на управління грошовими потоками на підприємстві з метою накопичення коштів, необхідних для реалізації інноваційних проектів. Розробка інвестиційної політики починається з дослідження зовнішнього ринкового середовища і прогнозування кон'юнктури ринку. На підставі отриманих результатів та керуючись основними завданнями інноваційного розвитку підприємства, визначають основні напрямки його інноваційної діяльності.

На нашу думку, цей перелік елементів інноваційної політики слід доповнити **кадровою політикою**, як окремою складовою (незважаючи на те, що політика структурних змін передбачає формування політики розвитку персоналу), оскільки людський фактор в процесі інноваційної діяльності має першочергове значення і саме людина виступає генератором ідей, що потім з часом перетворюються в інновації.

Кадрова політика підприємства— система цілей, принципів і форм, методів і критеріїв роботи з кадрами, причому розповсюджується це положення на весь колектив зайнятих, в межах якого здійснюється управління. []. Вона визначає генеральний напрямок і основи роботи з кадрами, загальні і специфічні вимоги до них, а також підвищення їх кваліфікаційного рівня і розробляється власниками підприємства, вищим керівництвом, кадровою службою. Таким чином основною метою кадрової політики є своєчасне забезпечення оптимального балансу процесів комплектування, збереження персоналу, його розвитку відповідно до потреб інноваційної діяльності підприємства.

Складові інноваційної політики повинні постійно перебувати у взаємодії один з одним. Кожна з них вносить свій вклад в оцінювання інноваційних заходів і дає можливість сформулювати реалістичну інноваційну політику, що забезпечить якісний розвиток підприємства. Отже інноваційна політика – це симбіоз цілей розвитку і маркетингової діяльності, досліджень і досягнень у науковій та виробничій сферах, управлінських рішень щодо їх впровадження з

урахуванням ресурсних обмежень, кадрової політики та можливостей підприємства. Таким чином, взаємодія елементів інноваційної політики створює умови для обґрунтованого прийняття та оперативної реалізації ефективних інноваційних рішень з врахуванням змін, що сталися у зовнішньому середовищі.

Висновки. Виважена маркетингова політика дає змогу оперативно реагувати на зміну вимог споживачів; політика в галузі НДДКР- на технологічні зрушення, що потребують радикальної зміни техніко-технологічної бази; технічна дає змогу виявити можливості наявної техніки щодо диверсифікації виробництва чи збільшення виробничої потужності; політика структурних змін - досконале вивчення внутрішнього середовища підприємства та організаційної структури щодо реалізації завдань інноваційного розвитку; інвестиційна політика дає змогу реалізувати всі задуми з приводу інновацій.

Перелік складових інноваційної політики слід доповнити кадровою політикою, як окремою складовою, оскільки людський фактор в процесі інноваційної діяльності має першочергове значення і саме людина виступає генератором ідей, що потім з часом перетворюються в інновації.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Василенко В.О., Шматко В.Г.* Інноваційний менеджмент// К-2005, С.-345
2. *Економічний часопис.* Науковий журнал// № 9-2004,С.8-11
3. *Кошкин Л.И., Хачатуров А.Е., Булатов И.С.* Менеджмент на промисловому підприємстві// Москва-2000, С.-320
4. *Микитюк П.П.* Інноваційний менеджмент// К-2007, С.-292
5. *Медынский В.Г.* Инновационный менеджмент//Москва-2002, «Инфра - М»,С.-
- 6.*Сухоруков А.И., Данилов О.Д., Недашківській М.М., Сухорукова О.А.* Управління інноваціями // К-2003, С.-353

7. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Мозіль О.І., Ткачук І.Г. Економіка і організація інноваційної діяльності// К-2004, С.-254
8. Федулова Л. І. Інноваційна економіка//К-2006, «Либідь», С.-435.